

Antropologie občanské společnosti

podzim 2009

9. Výroční zpráva.

Mgr. Bc. Alena Řiháková

alkari@centrum.cz

Podzim 2009

- „Dobrovolná zpráva zveřejňovaná nadací nebo korporací popisující její grantové činnosti. Rostoucí počet nadací a korporací používá výroční zprávy k informování veřejnosti o jejich přínosech, činnostech, zásadách a pravidlech.“ (<http://www.awsusa.com/glossary.html>)
- „Zpráva vydaná nadací (nebo jinou korporací), která přináší finanční přehled a popis jejích grantových činností. Výroční zprávy kolísají ve formátu od jednoduchého strojem psaného dokumentu obsahujícího seznam ročních grantů až po podrobné publikace, které přináší podstatné informace o grantových programech poskytovatelů grantů.“
(http://www.pfc.ca/cms_en/page1112.cfm)
- „Roční výkaz firmy o jejich pracovních a finančních výsledcích. Obsahuje výkaz zisku a ztráty, rozvahu, výkaz o změně ve finanční pozici, zprávu auditora a souhrn úkonů.“
- (<http://www.tepper.cmu.edu/afs/andrew/gsia/investclub/Glossary.htm>)

- *„Výroční zpráva je dokument obsahující **informace o vykonaných činnostech a hospodaření** neziskové organizace za určité období. Výroční zpráva informuje, jakým způsobem přeměnil management neziskové organizace v souladu s jejím posláním zdroje na výstupy.“*

Zdroj: *Koncepce zveřejňování výročních zpráv neziskovými organizacemi. s. 6.*

Faktory ovlivňující podobu výroční zprávy

Výroční zpráva

- Zákonem stanovena povinnost vydávat výroční zprávu pro: obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, registrované církve a náboženské společnosti s oprávněním k výkonu zvláštních práv dle §7 zákona č. 3/2002 Sb., (ne občanské sdružení)
- Do 30. června následujícího roku
- **Účelová zařízení církví** – zákonem dána povinnost předkládat pověřeným orgánům státní správy, stanovení formy a způsobu zveřejňování.
- **Nadace, nadační fondy, o.p.s.:** pravdivé a úplné informování veřejnosti o činnosti a hospodaření, účel také informační a prezentační ➡ přehled majetku, závazků a jejich použití, výrok auditorů, zhodnocení základních údajů z účetní uzávěrky

- **Nadace a nadační fondy:** přehled dárců a osob, kterým byly poskytnuty nadační příspěvky, zhodnocení dodržení omezení správních nákladů, zařadit u rejstříkového soudu.
- **Obecně prospěšné společnosti:** přehled o peněžních příjmech a výdajích, přehled příjmů či výnosů dle zdrojů, vývoj a stav fondů, objem nákladů v členění dle činností, změny zakládací listiny a složení řídicích orgánů; úplná účetní závěrka. Audit: není-li dozorčí rada, či výše čistého obratu 10 mil. Kč či příspěvky z veřejných rozpočtů minimálně 1 mil. Kč.

Schéma 1 Ustanovení, kterými se musí účetní jednotka řídit

Krok		Právní forma	Ustanovení
Sestavení a zveřejnění výroční zprávy	povinně	politické strany a politická hnutí*	§ 18 zákona č. 424/1991 Sb.
		nadace a nadační fondy	§§ 25 a 26 zákona č. 227/1997 Sb.
		obecně prospěšné společnosti	§§ 20 a 21 zákona č. 248/1995 Sb.
		veřejné vysoké školy	§ 21 zákona č. 111/1998 Sb.
		účelová zařízení církví	§ 16a zákona č. 3/2002 Sb.
	dobrovolně	občanská sdružení	§§ 21 a 21a zákona č. 563/1991 Sb.
		zájmová sdružení právnických osob	
		organizace s mezinárodním prvkem	
		círky a náboženské společnosti	
		společenství vlastníků jednotek	
církevní právnické osoby			
profesní a jiné komory			
honební společenstva			
Sestavení účetní závěrky	povinně	nepodnikatelské subjekty	§§ 29 a 30 vyhlášky č. 504/2002 Sb. a České účetní standardy pro účetní jednotky nepodnikatele

* Politické strany a politická hnutí sestavují tzv. výroční finanční zprávu na formulářích, které stanovuje Ministerstvo financí ČR.

Zdroj: Adamec, Jaromír - Rosenmayer, Tomáš
 - Růžičková, Růžena (sine dato): *ROZBOR
 USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍCH SE VÝROČNÍCH
 ZPRÁV NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V
 SOUČASNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH.*
 Sine loco: CVNS. s. 4.

Nadace a nadační fondy (zák. 227/1997 Sb.)

- **Roční účetní závěrka nadace musí být ověřena auditorem. Roční účetní závěrka nadačního fondu musí být ověřena auditorem za kalendářní rok, v němž úhrn celkových nákladů nebo výnosů vykazovaných nadačním fondem převyšší 3 000 000 Kč nebo pokud majetek nadačního fondu je vyšší než 3 000 000 Kč.**
- **(1) ... vypracovává výroční zprávu ve lhůtě, kterou stanoví správní rada, popřípadě statut nadace nebo nadačního fondu, nejpozději však do šesti měsíců po skončení hodnoceného období. Hodnoceným obdobím je uplynulý kalendářní rok, popřípadě doba od vzniku nadace nebo nadačního fondu do konce kalendářního roku, v němž nadace nebo nadační fond vznikly, jde-li o první výroční zprávu.**
- **(2) Výroční zpráva obsahuje přehled o veškeré činnosti nadace nebo nadačního fondu za hodnocené období a zhodnocení této činnosti, a to zejména**
- **a) přehled majetku nadace nebo nadačního fondu a o závazcích nadace nebo nadačního fondu,**
- **b) u jednotlivých nadačních darů poskytnutých nadaci nebo nadačnímu fondu v hodnotě nad 10 000 Kč přehled o osobách, které je poskytly; pokud dárce požaduje zachování anonymity, musí být jeho anonymita zachována,**
- **c) přehled o použití majetku nadace nebo nadačního fondu,**
- **d) přehled o osobách, jimž byly poskytnuty nadační příspěvky k účelu, pro který byly nadace nebo nadační fond zřízeny, v hodnotě vyšší než 10 000 Kč, a zhodnocení, zda a jakým způsobem byly nadační příspěvky použity; pokud byl nadační příspěvek poskytnut fyzické osobě ke zdravotním nebo jiným humanitárním účelům a tato fyzická osoba požaduje zachování anonymity, musí být její anonymita zachována,**

Nadace a nadační fondy (zák. 227/1997 Sb.)

- *e) zhodnocení, zda nadace nebo nadační fond při svém hospodaření dodržuje pravidlo stanovené pro omezení nákladů souvisejících s jejich správou (§ 22),*
- *f) zhodnocení základních údajů obsažených v roční účetní závěrce a výrok auditora doplněný o závažnější informace ze zprávy auditora; roční účetní závěrka je přílohou výroční zprávy.*
- *(3) Vyjdou-li po zveřejnění výroční zprávy najevo skutečnosti, které odůvodňují její opravu, jsou nadace nebo nadační fond povinny tuto opravu bez zbytečného odkladu provést a zveřejnit.*
- *1) Nadace nebo nadační fond uloží do 30 dnů po schválení správní radou výroční zprávu, popřípadě její opravu podle § 25 odst. 3 tohoto zákona u rejstříkového soudu.*
- *(2) Každý má právo do výročních zpráv nahlížet a činit si z nich opisy a výpisy.*
- *(3) V nadační listině nebo ve statutu nadace nebo nadačního fondu může být stanoven další způsob zveřejňování výroční zprávy.*

Obecně prospěšná společnost (248/1995 Sb.)

- (1) Obecně prospěšná společnost vypracovává a zveřejňuje **výroční zprávu o činnosti a hospodaření v termínu, který stanoví správní rada, nejpozději však do šesti měsíců po skončení hodnoceného období.** Hodnoceným obdobím je kalendářní rok. Ve statutu lze upravit hodnocené období na školní rok u obecně prospěšné společnosti, jejíž obecně prospěšnou činností je činnost v oblasti výchovy a vzdělání.
- (2) Obecně prospěšná společnost je povinna uveřejnit první výroční zprávu o své činnosti a hospodaření nejpozději do 18 měsíců od svého vzniku.
- (3) **Výroční zprávy musí být veřejně přístupné.**
- **Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti obsahuje:**
- a) **přehled činností** vykonávaných v kalendářním roce s uvedením **vztahu k účelu založení** obecně prospěšné společnosti,
- b) **roční účetní závěrku a zhodnocení základních údajů** v ní obsažených,
- c) **výrok auditora k roční účetní závěrce, pokud byla auditorem ověřována,**
- d) **přehled o peněžních příjmech a výdajích,**
- e) **přehled rozsahu příjmů (výnosů) v členění podle zdrojů,**
- f) **vývoj a konečný stav fondů** obecně prospěšné společnosti,
- g) **stav a pohyb majetku a závazků** obecně prospěšné společnosti,
- h) **úplný objem výdajů (nákladů) v členění na výdaje (náklady) vynaložené pro plnění obecně prospěšných služeb, pro plnění činností doplňkových a na vlastní činnost (správu) obecně prospěšné společnosti,**
- i) **změny zakládací listiny a složení řídicích orgánů, k nimž došlo v průběhu roku,**
- j) **další údaje stanovené správní radou.**

Účelové zařízení církví (3/2002 Sb.)

- (5) Výroční zpráva účelového zařízení **musí obsahovat**
- a) přehled činností vykonávaných v průběhu předchozího kalendářního roku s uvedením vztahu k účelu založení účelového zařízení,
- b) účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených,
- c) výrok auditora k roční účetní závěrce u těch účelových zařízení, do jejichž majetku byl vložen majetek státu nebo obce nebo která používají majetek státu nebo obce nebo jsou příjemci dotací z veřejných rozpočtů,
- d) přehled o peněžních příjmech a výdajích,
- e) přehled rozsahu příjmů (výnosů) v členění podle zdrojů,
- f) vývoj a konečný stav fondů účelového zařízení,
- g) stav a pohyb majetku účelového zařízení,
- h) úplný objem výdajů (nákladů) v členění na výdaje (náklady) vynaložené pro plnění obecně prospěšných služeb, pro plnění činností doplňkových a na vlastní činnost (správu) účelového zařízení,
- i) změny zakládací listiny a složení statutárního orgánu účelového zařízení, k nimž došlo v průběhu předchozího kalendářního roku,
- j) další údaje stanovené stanovami.

Principy:

- Otevřenost: součást stylu řízení, organizační kultury, komunikace.
- Odpovědnost: závazek či povinnost zodpovídat se ze svých činů či chování.

Schéma 1: Výroční zpráva jako nástroj odpovědnosti a otevřenosti

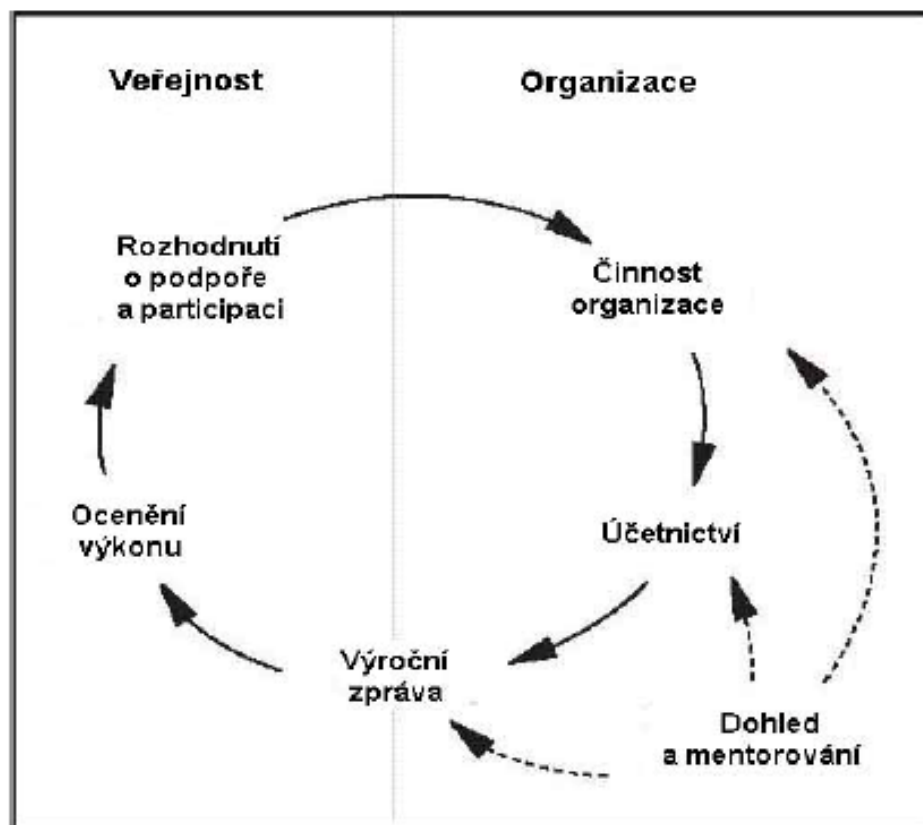
	OTEVŘENOST	ODPOVĚDNOST
Důvod	svobodné rozhodnutí organizace	závazek, zákonná/smluvní povinnost
Účel	komunikace	skládání účtů
Druh informace	aktivní PR	retrospektivní výčet
Příjemce	veřejnost	„vlastníci“, veřejná správa, dárce

Zdroj: *Koncepce zveřejňování výročních zpráv neziskovými organizacemi*. s. 3.

Informace

- Výroční zpráva jako prostředek komunikace s okolím, kontroly ➔ kvalitní výroční práva přináší kapitál a další možnosti rozvoje

Schéma 2: Model finanční zprávy

Pomyslný trh:

S: NNO

D: zainteresovaná skupina

Informace: výroční zpráva

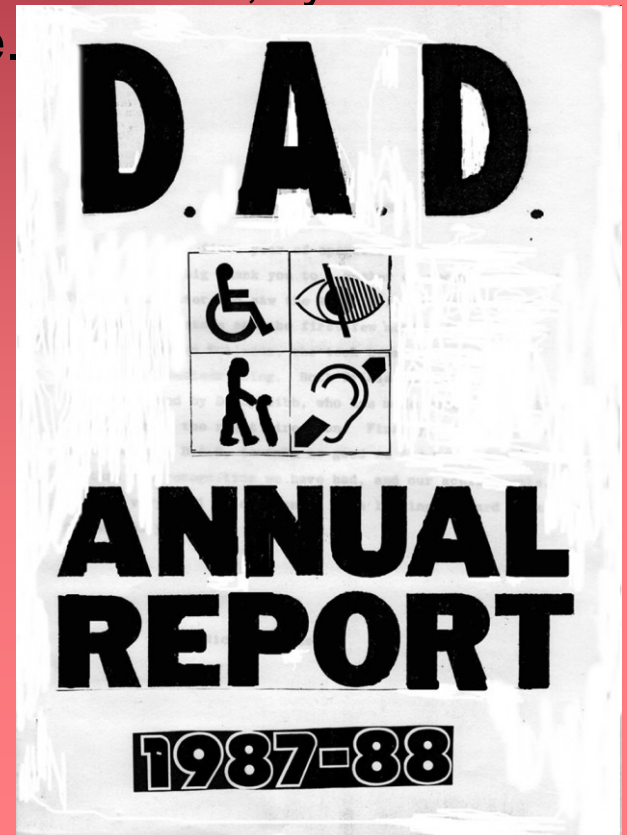
Zdroj: *Koncepce zveřejňování výročních zpráv neziskovými organizacemi.* s. 3.

Kontrola

- Kontrola: **Profesionální** (odborná)
- **Laická**
- Nadace a nadační fondy-po vzniku nad nimi zakladatel a zřizovatel ztrácí vliv, pro ochranu veřejného zájmu – veřejná informovanost – výroční zpráva povinná, nástroj **veřejné kontroly** (včetně o.p.s.).
- **Kvalifikovaný** pohled: výsledek auditu ve výroční zprávě (povinnost nadace, za určitých podmínek nadační fondy a o.p.s.).
- Vztah s přímou (dotace) a nepřímou (daňové úlevy) podporou ze strany veřejných rozpočtů: **zvýšená veřejná kontrola**.

Funkce výroční zprávy

- **Nástroj PR:** fundraising, komunikace, prezentace organizace.
- **Nástroj veřejné kontroly:** informace.
- **Nástroj řízení a rozhodování:** informace o činnostech, výkonu a hospodaření – důležité pro budoucí strategie.

Uživatelé výroční zprávy

- **Statutární a jiné orgány:** řízení organizace
- **Zaměstnanci:** nástroj řízení, prezentace
- **Dárci:** nástroj prezentace, kontroly
- **Klienti:** komunikace, kontrola
- **Obchodní partneři:** zdroj informací pro rozhodnutí
- **Místní komunita:** komunikace

Schéma 3: Výroční zpráva jako nástroj pro různé druhy uživatelů

	Řízení	Kontrola	Prezentace	Komunikace
Statutární a jiné orgány	✓	✓	✓	
Zaměstnanci	✓		✓	
Dárci		✓	✓	✓
Klienti		✓		✓
Obchodní partneři				✓
Místní komunita				✓

Zdroj: *Koncepce zveřejňování výročních zpráv neziskovými organizacemi. s. 8.*

Požadavky

- **Pravidelnost** – hodnoceným obdobím - účetní období
- **Včasnost** – časová prodleva mezi hodnoceným obdobím a výroční zprávou by měla být pod půl rokem...
- **Spolehlivost** – někdy potvrzena auditem či veřejnou kontrolou
- **Úplnost** – věcnost (řídí se zákony o ochraně osobních údajů a obchodním tajemství)
- **Přehlednost a srozumitelnost**
- **Srovnatelnost** – mezinárodní standardy zvyšují kvalitu
- Celkově se hodnotí: grafická úprava, srozumitelnost, čitelnost, celkový estetický dojem, distribuce

Části výroční zprávy

- 1. **Úvodní slovo** (ředitel, výkonný předseda, předseda správní rady)
- 2. **Vznik organizace**
- 3. **Poslání a cíle organizace** (poslání jasné a srozumitelné, stručné, přesvědčivé, jasně specifikovat co-kdo-jak, slouží jako vzor, dle kterého jsou činěna rozhodnutí, odráží hodnoty a filosofii organizace a její cíle)
- 4. **Cíle**, konkrétní měřitelné výsledky, kterých má být dosaženo
- 5. **Zpráva o činnosti - hodnocení** – stanovisko, Proč vyhodnocovat aktivity? Kdo se má účastnit hodnocení? Jak hodnotit? Etické zásady vyhodnocování.

- Metody a nástroje hodnocení:

Seznamy; průzkum veřejného mínění; případové studie; vyprávění událostí; diáře a zápisníky; vizuální materiály (fotografie, magnetofonové nahrávky, kresby)

Hodnocení odpovídá na otázky: Fungoval projekt řádně? Přinesla námaha práce a peníze nějaký rozdíl? Pro koho a jakým způsobem? Nakolik plníme potřeby svých uživatelů? Jsme efektivní?

- Monitorování

Rutinní sběr a evidence informací o pracovních úkolech nebo operacích, zpětná vazba jak se daří, pomáhá při rozhodování a vypracování práce o činnosti

- Sebehodnocení

Pro své vlastní potřeby, integrální součást života organizace

- **6. Finanční zpráva** (přehlednost, otevřenost, stručnost, pravdivost)
- **7. Poděkování**
- Někdy se doporučuje, aby výroční zpráva byla ve dvou jazycích – aspoň jeden v angličtině.

Internet

- Obecně rozvoj nových technologií přispívá k rozvoji občanské společnosti.
- Svět informací.
- Internet, mobily: umožňují širší komunikaci a spolupráci.
- Stírají se geografické hranice i jiné pojetí času (časoprostorová komprese): jedna událost je vnímána ve stejnou dobu napříč planetou-působí na množství lidí.
- Limitem sociální aktivity se stává možnost komunikace a podílení se na vztazích: Část obyvatel planety bez přístupu k internetu: znevýhodnění.
- Webové stránky: Informace o činnosti, pro dárce, pro klienty, výroční zprávy,...prodej zboží.

Být vidět - soutěž PR neziskových organizací

- <http://www.bytvidet.cz/>
- Internetové stránky
- Tato kategorie měla dvě části: hlasování poroty a hlasování veřejnosti.
- **Výherci v hlasování veřejnosti:**
- Veřejnost mohla do poslední chvíle hlasovat pomocí SMS zpráv, výsledky:
-
- 1. Dobrý skutek, o.s. (126 hlasů) <http://www.dobryskutek.cz>
- 2. Centrum Mateřídouška, o.s. (75 hlasů) <http://www.materidouska.info>
- 3. Domov Sue Ryder, o.p.s. (62 hlasů) <http://www.sue-ryder.cz>
-
- **Výherci v hlasování poroty a odborníků:**
- Porota vyhodnotila jako nejlepší:
- Domov Sue Ryder www.sue-ryder.cz
- Nadace Charty 77 www.kontobariery.cz
- Mamma HELP www.mammahelp.cz

Soutěž „Nejlepší výroční zpráva“

- <http://www.agnes.cz/index.php?cmd=page&id=223>
- Předmětem hodnocení výročních zpráv v soutěži jsou:
  - 1. obsahové zpracování
  - 2. grafické a ediční zpracování (technická a estetická úprava)
  - 3. originalita zpracování
  - 4. ekonomická transparentnost
  - 5. jazyková kultura a styl (jasnost, srozumitelnost, přehlednost, stylistická jednotnost, čtivost, vhodně zvolený rozsah, terminologická přesnost)
- V každém z těchto kritérií se přiděluje od 1 do 5 bodů.
- **1. Ratolest Brno**, <http://www.ratolest.cz>, <http://www.galerieratolest.cz> (podívejte se na výroční zprávu [zde](#))
- **2. Občanské sdružení Prostor**, <http://www.os-prostor.cz> (podívejte se na výroční zprávu [zde](#))
- **3. Armáda spásy ČR**, <http://www.armadaspasy.cz> (podívejte se na výroční zprávu [zde](#))

Zdroje:

- Adamec, Jaromír - Rosenmayer, Tomáš - Růžičková, Růžena (sine dato): *ROZBOR USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍCH SE VÝROČNÍCH ZPRÁV NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V SOUČASNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH*. Sine loco: CVNS. Dostupné online: <http://neziskovky.cz/cz/fakta/zpravodajstvi/celorepublikove-akce/2979.html>
- *Koncepce zveřejňování výročních zpráv neziskovými organizacemi*. CVNS. Dostupné online: <http://neziskovky.cz/cz/fakta/zpravodajstvi/celorepublikove-akce/2979.html>
- www.neziskovky.cz
- www.agnes.cz

Výroční zpráva

- **OBSAH**
- **Úvodní slovo**
- **Idea, poslání, důvod existence organizace, cíle organizace**
- **Stručná historie, vznik organizace**
- **Činnost v příslušném roce**
- **Finanční zpráva, zpráva o hospodaření**
- **Orgány organizace**
- **Poděkování**
- **Kontaktní a identifikační data**
- **Tiráž**
- **Dále: záměry na příští rok, zaměstnanci a spolupracovníci, spolupráce a členství v mezinárodních a celorepublikových organizacích**
- **GRAFIKA A TISK**
- **DISTRIBUCE**
- **Poslání, cílová skupina, financování-struktura, kolik ze státního rozpočtu (ministerstvo, kraj obec)?, jsou všechny části?, jazyk, grafika, názor – co si ceníte, výtky...**